

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

СУДОТ (СОВЕТОТ)

СЛУЧАЈ КАСАДО КОКА против ШПАНИЈА

(Молба бр. 15450/89)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

24-ти февруари 1994 год

Во случајот Касадо Кока против Шпанија*,

Европскиот суд за човекови права, заседавајќи согласно член 43 (чл. 43) од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (во понатамошниот текст: „Конвенцијата“) и релевантните одредби од Правилникот на Судот, во Совет составен од следните судии :

- г. Р. РИЗДАЛ, претседател
- г. Тор ВИЛХЈАЛМСОН,
- г. А. ШПИЛМАН,
- г. Н. ВАЛТИКОС,
- г-ѓа Е. ПАЛМ,
- г. И. ФОИГЕЛ,
- г. Ј. М. МОРЕНИЛА,
- Сер Џон ФРИЛЕНД,
- г. Ф. БИГИ,

Како и г. М.–А. АЈЗЕН, АРХИВАР, и г. Х. ПЕЦОЛД, ЗАМЕНИК АРХИВАР,

откако на 29-ти октомври 1993 год. и 26-ти јануари 1994 год. го разгледа истиот зад затворена врата,

ја донесе следната пресуда, која што на истиот датум беше и усвоена :

* Забелешка на архиварот : Случајот е заведен под број 8/1993/403/481. Првиот број е позицијата на списокот случаи упатени до Судот во релевантната година (вториот број). Последните два броја го означуваат редоследот на списокот случаи упатени до Судот откако се покренати и на списокот на соодветните покренати молби до Комисијата.

ПОСТАПКАТА

1. Случајот беше упатен до Судот од страна на Европската комисија за човекови права („Комисијата“) на 19-ти февруари 1993 година, во рамките на тримесечниот период предвиден со член 32 став 1 и член 47 (чл. 32-1, чл. 47) од Конвенцијата. Тој е покренат со Молба (бр. 15450/89) против Кралството Шпанија поднесена до Комисијата согласно член 25 (чл. 25) од страна на шпанскиот државјанин г. Пабло Касадо Кока, на 25-ти мај 1989 година.

Барањето на Комисијата се однесуваше на членовите 44 и 48 (чл. 44, чл. 48) и на Декларацијата со која Шпанија ја призна обврзната надлежност на Судот (член 46) (чл. 46). Предмет на барањето беше да се добие одлука дали фактичката состојба на случајот открива прекршок од страна на тужената Држава на нејзините обврски согласно член 10 (чл. 10).

2. Во одговор на истрагата извршена согласно Правилото 33 став 3 (г) од Правилникот на Судот, Молителот наведе дека сака да учествува во постапката и да го изведе својот сопствен случај. На 30-ти април 1993 година, претседателот на Судот го прифати неговото барање и исто така му даде за право да го користи шпанскиот јазик во текот на постапката (Правило 27 став 3 и 30).

3. Советот што требаше да се состави го вклучуваше по службена должност г. Ј.М. Моренила, избран судија со шпанско државјанство, (член 43 од Конвенцијата) (член 43), и г. Р. Риздал, претседателот на Судот (Правило 21 став 3 (б)). На 27-ми февруари 1993 година, во присуство на записничарот г. Р. Бернард, потпретседател на Судот, со ждрепка ги извлекоа имињата на другите седум членови, имено г. Тор Вилхјалмсон, г. А. Шпилман, г. Н. Валтикос, г-ѓа Е. Палм, г. И. Фојгел, сер. Џон Фриленд и г. Ф. Биги (член 43 на крајот од Конвенцијата и Правило 21 став 4) (чл. 43).

4. Како претседател на Советот (Правило 21 став 5), г. Риздал, дејствувајќи преку записничарот, го консултираше Застапникот на шпанската влада („Владата“), Молителот и Делегатот на Комисијата за организацијата на постапката (Правила 37 став 1 и 38). Согласно наредбите дадени последователно. Записничарот го доби поднесокот на 29-ти април 1993 година, и поднесокот на Владата на 13 јули. На 7-ми септември секретарот на Комисијата го информираше записничарот дека делегатот ќе ги поднесе своите забелешки на расправата.

На 24-ти август и на 15-ти септември 1993 година, Комисијата поднесе различни документи што ги бараше записничарот по упатство од претседателот, дејствувајќи на барање од Владата. Во октомври Владата и Молителот исто така поднесоа неколку документи.

5. Согласно Одлуката на претседателот, кој исто така му даде на застапникот на Владата одобрение да го користи шпанскиот јазик на расправата (Правилото 27 став 2), расправата се одржа како отворена за јавноста во Палатата на човековите права во Стразбур, на 26-ти октомври 1993 година. Судот претходно одржа подготвителен состанок.

Пред Судот пристапија:

- за Владата

г. Ј. Борега Борега, раководител на правната служба на човекови
права при Министерството за правда застапник,

- За Комисијата

г. Л.Ф. МАРТИНЕЗ, делегат,

- Молителот

П. Касадо Кока, адвокат.

Судот ги сослуша нивните обраќања и исто така одговори на нивните прашања. Застапникот на Владата поднесе извесни документи.

ФАКТИЧКА СОСТОЈБА

I. ОКОЛНОСТИТЕ НА СЛУЧАЈОТ

6. Г. Пабло Касадо Кока, како шпански државјанин, живее во Валдореит близу Барселона и работи како адвокат во Барселона.

7. Откако ја отворил својата адвокатска канцеларија во 1979 година, редовно давал огласи со кои ја рекламирал во страниците на рубриката „разни реклами“ на неколку весници во Барселона и во Ревиста Алемана де Еспана („германски журнал во Шпанија“). Тој исто така им пишувал на различни компании понуди за своите услуги.

8. Советот на Адвокатската Комора на Барселона покренал дисциплинска постапка против него четири пати по тој основ, а во 1981 и 1982 година тоа довело до наметнување казна, имено два притвора и две предупредувања. Молителот вложил интерни жалби против тие казни, но не се жалел до надлежните судови.

A. Постапката пред Советот на Адвокатската Комора

9. Од октомври 1982 година, огласите со податоци за адвокатската канцеларија на Молителот биле објавени во весникот Здружение на жителите на Валдореит и сопствениците на имот. Тие заземале приближно една третина од страницата и го давале името на Молителот под титулата „адвокат“ како и адресата на неговата канцеларија и телефонскиот број.

10. Советот на Адвокатската Комора на Барселона покренал понатамошни дисциплински постапки против г. Касадо Кока по тој основ. На 6-ти април 1983 година тој повторно добил писмено предупредување за непочитување на забраната за професионално рекламирање (член 31 од Кралската уредба бр. 2090/89 од 24-ти јули

1982 година, со која е зацртан Статутот на адвокатската Комора. (види точка 22 подолу).

11. На 3-ти јуни 1983 година, после интерната жалба од Молителот, Советот на Националната адвокатска Комора ја потврдил наметната казна. Согласно член 31 од Статутот на Комората засилен со релевантните правила на Советот на Адвокатската Комора на Барселона (види ги точките 22, 24 и 27 подолу), сметаше дека со оглед на нивната природа, огласите што се во прашање ги пречекориле дефинираните ограничувања. Исто така посочи дека Молителот неодамна добил други дисциплинска казни поради истата причина, и дека тоа треба да се земе предвид при одлучувањето по жалбата.

Б. Постапките пред надлежните судови

12. Г. Касудо Кока тогаш се жалел до Регионален суд на Барселона. Тој посебно аргументирал дека целта на неговиот оглас била да ја информира јавноста и дека предупредувањето го прекршува член 20 од Уставот, што го гарантира правото на слобода на изразувањето. Тој исто така тврдел дека принципот дека само со Статут може да се дефинираат прекршоци и да се зацртуваат казни бил нарушен бидејќи одредбите што забранувале рекламирање од страна на членовите на Комората и дисциплинските казни за истите биле по природа регулаторни.

Судот ја одбил неговата молба на 11-ти мај 1987 година, сметајќи дека огласот што е во прашање бил средство за реклама, а не едноставно објавување на информација. Се појавил покрај слични објави за автошколи или старечки домови и ги надминувал ограничувањата поставени со правилата на Комората, што дозволуваат огласи само за да се објави отворање на канцеларија или промена на адреса, што не било случај во однос на Молителот.

13. На 23-ти септември 1988 година, Врховниот суд ја отфрлил жалбата во однос на некои точки од Законот од страна на г. Касадо Кока и истовремено одбил да го упати случајот до Уставниот суд по основ на неуставност.

Тој го одби основот на жалбата што се засновал врз непочитување на принципот дека само Статут може да дефинира прекршоци и да зацртува казни. Тоа го сторил со упатување кон прецедентното право на Уставниот суд, според кое член 36 од Уставот (види точка 18 подолу) чини дозволива на Статутарното право да предвидува правилата што ги уредуваат професионалните здруженија и практикувањето на професиите да може да бидат зацртани со посредство на прописи. Тој сметал дека член 20 не го заштитувал рекламирањето како основното право, бидејќи рекламирањето не било предмет на изразување на мисли, идеи или мислења туку на објавување постоење на профитна деловна активност.

Понатаму, забраната на професионално рекламирање од страна на членовите на Адвокатската Комора имала легитимни цели, имено да се задржи слободната конкуренција и да се заштитат интересите на клиентите. Во тој случај правото што е во прашање може да подлежи на ограничување.

В. Постапките пред Уставниот суд

14. Молителот потоа поднел жалба до Уставниот суд. Тој повторно сметал дека тоа е спротивно на принципот на статутарната дефиниција на прекршоците и пропишувањето на казни во светлина на Уставот да се даваат административни казни по пат на Уредба, и дека бидејќи огласот содржел автентични информации т.е. неговото име, адреса и телефонски број, наметнатата казна го прекршувала член 20 од Уставот.

15. На 17-ти април 1989 година, Уставниот суд ја прогласил жалбата недозволива.

Тој сметал дека обжалената казна не го нарушувала основното право да соопштува автентични информации. Целта на рекламата била поврзана со „вршење трговска, стопанска, занаетска или професионална дејност“, се состоела од „директна или индиректна промоција на склучување договори во врска со движен или недвижен имот, услуги, права или обврски“, каде целта на основното право дефинирано со член 20 став 1 (г.) била да овозможи на граѓаните „да ги формираат своите убедувања одмерувајќи различни или дури дијаметрално спротивставени мислења и со тоа да земаат учество во дискусии за јавни работи“. Забраната да се рекламираат професионални услуги не го нарушува основното право што е во прашање.

II. РЕЛЕВАНТНОТО ДОМАШНО ПРАВО

A. Општи одредби

1. Уставот од 1978 година,

16. Член 20 од Уставот го гарантира правото на слобода на изразувањето.

„1. Треба да се признаат и заштитат следните права:

(а) Правото слободно да се изразуваат и шират мислења, идеи и убедувања по устен пат, во писмена форма или со други средства на репродукција,

...

(г) Правото да се добиваат и соопштуваат вистински информации со било какви средства за ширење на истите. Правото да се повикува на клаузулата за совеста и за професионалната тајна треба да биде уредено со статут.

2. Користењето на тие права не може да се ограничи со никаква претходна цензура.

...

4. Тие слободи треба бидат ограничени со почитувањето на правата обезбедени во овој Дел, со одредбите на Актите за имплементација, а особено со правото на углед и на приватен живот, како и на правото да се контролира употребата на нечија сличност и на заштита на младината и децата.“

17. Член 25 во светлината на принципот дека прекршоците може да ги дефинира само Статут како и да определува казни.

„1. Никој не може да биде осуден или казнет за било кој акт и пропуст што во времето кога бил извршен не претставувал, согласно законодавството што е во сила во тоа време, кривично дело, без разлика дали тешко или лесно, или административен прекршок.

...”

18. Член 36 се однесува на професионалните здруженија:

„Посебните карактеристики на правниот Статут на професионалните здруженија и на практикувањето на професиите за кои се бара високо образование треба да бидат уредени со статут. Внатрешната структура и функционирањето на здруженијата мора да бидат демократски.“

Според прецедентното право на Уставниот суд, овој член не ја исклучува законската одредба дека правилата што ги уредуваат професионалните здруженија и практикувањето на професиите треба да бидат определени со управни прописи (пресуди од 20-ти февруари и 24-ти септември 1984 година).

19. Уставот наведува дека сите претходни одредби што му се спротивни се отповикуваат.

2. Закон бр. 2/1974 за професионалните здруженија

20. Законот број 2/1974, што бил објавен во Службениот весник на Шпанија од 15-ти февруари 1974 год. го уредува функционирањето и организацијата на професионалните здруженија. Член 1 предвидува:

„Професионалните здруженија се ентитети на јавното право, заштитени со Законот и признаени од Државата, што уживаат статус на правно лице и имаат целосно овластување да дејствуваат за остварување на своите цели.“

21. Член 5 (i) ги определува професионалните здруженија како одговорни за регулирање на професионалните активности на нивните членови, за осигурување на професионалната етика и достоинство да бидат одржувани, а правата на приватните поединци почитувани, како и за вршењето дисциплински овластувања во однос на професионалните и интерните работи. За тие цели, релевантните национални совети усвојуваат статuti кои ги одобрува Владата. Тие статuti ги определуваат правата и должностите на членовите на секоја професија и дисциплинските правила што важат за нив.

Б. Посебни одредби за уредување на адвокатските комори

1. Статутот на Шпанската адвокатска Комора

(а) Режимот што бил во примена во материјалното време

22. Кралската уредба 2090/82 со која се утврдува Статутот на Шпанската адвокатска Комора е објавен во Службениот весник на Шпанија на 2-ри септември 1982 година.

Член 31

„На членовите на Адвокатската Комора не им се дозволува да

(а) Објавуваат или шират информации за нивните услуги директно или преку медиумите за реклама, ... или да изразуваат бесплатни мислења во

професионалните журналы или други публикации или медиуми без дозвола од Советот на Адвокатската Комора,

..."

Членовите од 107 до 112 ги уредуваат дисциплинските овластувања на советите на Адвокатските комори. Жалбите против казните се до Советот на националната адвокатска Комора (член 96 став 1) а последователно до надлежните судови (член 99).

(б) Предложениот нов режим

23. На седниците одржани на 5-ти и 6-ти март, 21-ви и 22-ри мај и 25-ти јуни 1993 год. Собранието на претседателот на Шпанските адвокатски комори усвои нацрт на новиот национален Статут, што беше поднесен до Владата на одобрување. Член 31 од Нацрт Статутот предвидува:

„1. Членовите на Адвокатската Комора може да ги рекламираат своите услуги и канцеларии во согласност со законодавството што е во сила, со овој Статут и другите правила и одлуки на Адвокатската Комора.

2. Директното или индиректното рекламирање на поединечни членови на Адвокатската Комора и нивните услуги и учество на претходните во програмите за правни совети во медиумите ќе подлежи на извесни услови. Членовите на адвокатската Комора мора да

(а) Се повикуваат на посебни одредби што се во примена на канцелариите во рамките на Адвокатската Комора како и на тековното законодавство за рекламирање,

(б) Да водат сметка за вистината, строгоста и точноста без омаловажување на рекламите на другите членови со нивно имитирање или предизвикување мешање со нив, без паѓање во самофалба и споредби со нив или клеветење на нивните колеги, и без цитирање на нивниот сопствен успех, нивната клиентела или финансиските услови под кои тие даваат услуги, и

(в) Барање од релевантниот совет на Адвокатската Комора претходно овластување за намерата да се рекламираат, наведувајќи ја содржината и начинот на кои рекламата ќе биде објавена.

Советот на Адвокатската Комора може да даде овластување, да го подложи истото на некои амандмани или да го одбие. Во секој случај, треба да даде образложена одлука што може да се оспори согласно постапка предвидена со член 130 и понатаму од овој Статут и треба да се соопшти на членови на Адвокатската Комора што го поднеле барањето во рок од најмногу 30 дена, а во спротивно ќе се смета дека Советот дал своја изречна согласност.

3. И покрај горното, членовите на Адвокатската Комора може, без барање претходно овластување,

(а) Да користат наслов со наведување на нивното име, професија и степен на образование, или на нивните партнери, како и името, телефонскиот број и други податоци за нивните простории во форма вообичаено користена од членовите на Адвокатската Комора.

(б) Да прицврстат на надворешноста од зградата во која се наоѓаат нивните простории или нивното живеалиште како и на вратата од нивните простории или во близината на истата, знак или плоча со која се објавува нивната дејност, во големина од тип вообичаен во областа на таа адвокатска Комора.

(в) Да го вклучат својот статус на член на Адвокатската Комора во телефонските именици и имениците за телефакс, телекс и друго,

(г) Да ја објават преку писма или преку печатот секоја промена на адресата, телефонскиот број или другите податоци на своите простории, исто така во форма вообичаено користена од членовите на Адвокатската Комора на која и припаѓаат, и

(д) Да учествуваат на конференции и симпозиуми, наведувајќи го своето членство во Адвокатската Комора, објавуваат статии во специјалистички и неспецијалистички весници и да даваат изјави на радио или телевизија.

4. Членовите на Адвокатската Комора кои постојано или повремено даваат услуги на поединци или на друштва мора да бараат од нив да се воздржат од саква реклама што не се повинува на одредбите од овој Статут.

5. Советот на Адвокатската Комора ќе одлучува за наводно сомнителните и непредвидените случаи и нарушување на одредбите што уредуваат рекламирање или било каква злоупотреба на правата кои произлегуваат од правилата на овој Статут. Тој може изречно да забрани практики што ги смета спротивни на духот на овој Статут и да го казнува секое прекршување на таквите забрани.“

2. Правила специфични за Адвокатската Комора на Барселона

(а) Режимот во примена во материјалното време

(i) Статутот на Адвокатската Комора на Барселона од 1947 година

24. Во времето кога беше наметната казната на Молителот, Статутот на Адвокатската Комора на Барселона од 1947 година, беше сеуште во сила. Член 18 сосема едноставно им забрануваше на членовите на Адвокатската Комора да се рекламираат, со следните изрази:

Член 18

„На членовите на Адвокатската Комора им се забранува да објавуваат огласи во врска со практикувањето на својата професија како средство за реклама или пропаганда.“

(ii) Одлуката од 24-ти февруари 1981 година

25. Бидејќи гледиштето дека забраната за рекламирање било важно правило на професионалното однесување, Советот на Адвокатската Комора на Барселона на 24-ти февруари 1981 година ја усвоил одлуката „За членовите на адвокатската Комора и рекламирањето“, која меѓу другото предвидувала:

„1 Општ принцип

Се забранува на членовите на Адвокатската Комора да преземаат било какво директно или индиректно лично рекламирање со намера да привлечат клиенти.

...

2. Овластени огласи

Членовите на Адвокатската Комора може да објавуваат мали огласи во локалните дневни весници со цел да објавуваат отворање на своите канцеларии или промена на членството на Комората или промената на адресата, телефонскиот број или број на телексот.

Величината и содржината на огласите мора однапред да биде одобрена од Советот на Адвокатската Комора. Тие не смеат да се појавуваат повеќе од трипати во текот на максимален период од два месеци.

...

6. Професионални именици

Членовите на Адвокатската Комора може да ги објавуваат своите имиња, адреси, телефонски броеви и броеви на телекс, со кратко назначување на видот на професионални услуги што ги нудат, во професионалните именици, со тоа што сите членови на адвокатската Комора да имаат еднаков пристап до истите.

..."

(б) Последователниот режим

(i) Статутот на Адвокатската Комора на Барселона од 1985 година

26. Новиот Статут на Адвокатската Комора беше објавен во Службениот весник на Каталонија од 5-ти јуни 1985 година.

Член 19 предвидува

„1. Се забранува на членовите на Адвокатската Комора да преземаат било какво лично рекламирање со намера да обезбедат клиенти, без разлика дали директно или индиректно.

2. Исто така се забранува на членовите на Комората да се согласуваат било изречно или молчешкум на било каква форма на рекламирање што им е понудена.

3. Горната забрана треба да го опфаќа и рекламирањето по устен или по писмен пат, или графичкото рекламирање во било каква форма и од било каков вид. Тоа исто така ќе важи за рекламирање преку радио или телевизиски емисии.

...

5. Советот на Адвокатската Комора може да усвои правила што во поголеми детали ќе решаваат за работи опфатени со овој член“.

Пропустот да се поминува на одредбите од Статутот претставува сериозен или лесен прекршок зависно од околностите, и може да води до наметнување казни. (членовите од 94 до 96 на Статутот).

(ii) Одлуката на Советот на Адвокатската Комора на Барселона од 1985 год.

27. На 5-ти февруари 1985 год. Советот на Адвокатската Комора ги дополни правилата предвидени во неговата Одлука од 1981 год. (види точка 25 погоре со забранувањето на членовите на Комората да испраќаат соопштенија за печатот кои вклучуваат лично рекламирање во медиумите.

(iii) Правилата усвоени од Советот на адвокатските комори на Каталонија во 1991 година

28. На 4-ти јули 1991 год. Советот на адвокатските комори на Каталонија усвои нови правила за рекламирањето. Тие ги заменија претходните правила вклучително статутите и одлуките на адвокатските комори на Каталонија (Правило 6).

Преамбулата наведува:

„Рекламирањето од страна на Адвокатската Комора традиционално се смета како повеќе или помалку некомпатибилно со професионалната етика. Сепак, очигледно дека рекламирањето, ако не надминува извесни ограничувања, не ги повредува виталните принципи на професионалната етика, имено независноста и чесноста. Денешните информации се една од основите демократските земји и право на корисниците на услугите.

...”

Правилата 2 и 3 вршат дистинкција на ова поле:

„Правило 2

Овластено рекламирање

Членовите на Адвокатската Комора можат да

...

(б) Објавуваат документи, циркулари или статии за правни предмети, дури и во публикации што не се специјализирани за правото што го носат нивниот потпис и го означуваат статусот на авторот како член на Адвокатската Комора,

(в) Да ги изразуваат своите лични мислења во медиумите за предмети од јавен интерес или во случаи во кои тие се вклучени професионално, секогаш водејќи сметка да ја одржат професионалната тајна,

(г) Да објавуваат брошури давајќи детали за нивните канцеларии, членовите на Адвокатската Комора што работат таму и видот на случаите со кои работат. Тој материјал за публицитет мора да биде одобрен однапред од страна на Советот на Адвокатската Комора. Тие исто така може да објавуваат информативни циркулари на правни теми. Брошурите и циркуларите на кои упатува овој став може да бидат раздавани само на клиентите, но не и на трети лица.

... "

„Правило 3

Неовластено рекламирање

Членовите на Адвокатската Комора не смеат да се рекламираат поинаку од тоа што е дозволено согласно условите од претходното Правило. Особено, тие не смеат

(а) Да ги рекламираат своите услуги објавувајќи ги своите професионални успеси, со давање на имињата на своите клиенти или споредувајќи се себеси со другите членови на Адвокатската Комора или со овозможување на другите да се однесуваат така без да приговараат,

(б) Да испраќаат брошури и циркулари или други документи, ниту да ги нудат своите услуги на други лица освен на своите клиенти,

...

д) да се рекламираат во печатот ниту на радио и телевизија освен ако е тоа дозволено согласно Правилото 2.”

ПОСТАПКАТА ПРЕД КОМИСИЈАТА

29. Г. Касудо Кока поднесе Молба до Комисијата на 25-ти мај 1989 година. Тој наведе неколку прекршувања на Конвенцијата: (а) член 7 (чл. 7), со тоа што дисциплинските правила на шпанските адвокатски комори биле определени со Уредба а не со Закон, (б) член 10 (чл. 10), бидејќи Советот на Адвокатската Комора на Барселона му издал предупредување поради објавувањето оглас во локален весник, (в) чл. 4 став 2 (чл. 4 – 2), бидејќи членовите на Адвокатската Комора на Шпанија не можеле да избираат да се специјализираат, (г) член 14 во врска со член 10 (чл. 14 +10), со тоа што членовите на другите професии имале поголем распон за реклама.

30. На 2-ри декември 1991 година, Комисијата ја прогласи Молбата (бр. 15450/89 за дозволива во поглед на жалбата во врска со член 10 (чл. 10) но дозволива во однос на сето останато. Во својот извештај од 1-ви декември 1992 година, (составен согласно член 31) (чл. 31), Комисијата го изрази мислењето со девет гласови наспроти девет, заедно со гласот на Претседателот, дека постоело прекршување на член 10 (чл. 10). Целосниот текст на мислењето на Комисијата и на двете мислења за неслагање содржани во Извештајот се пренесени како анекс кон оваа Пресуда*.

КОНЕЧНИТЕ ПОДНЕСОЦИ НА ВЛАДАТА ДО СУДОТ

31. Во својот меморандум од 13-ти јули 1993 година, Владата бараше од Судот да смета

* Забелешка од архиварот : поради практични причини, овој анекс ќе се појави само во печатената верзија на Пресудата (Том 285-А од Серијата А на Публикациите на Судот), но еден примерок од Извештајот од Комисијата е на располагање во регистарот.

„1. Дека овој случај не потпаѓа во рамките на опфатот на член 10 (чл. 10), и

2. Дека ако член 10 (чл. 10) не важи во овој случај, Кралството Шпанија нема пропуст во однос на исполнувањето на своите обврски согласно Конвенцијата“.

ШТО СЕ ОДНЕСУВА ДО ЗАКОНОТ

НАВОДНОТО НАРУШУВАЊЕ НА ЧЛЕН 10 (чл. 10)

32. Г. Касадо Кока се жалеше на дисциплинската санкција што му била наметната од страна на Советот на Адвокатската Комора на Барселона на 6-ти април 1983 година, затоа што објавил оглас за својата канцеларија во неколку изданија на еден локален весник. Тој се потпираше врз член 10 (чл. 10) од Конвенцијата што предвидува:

„1. Секој има право на слобода на изразувањето. Тоа право ја вклучува слободата да се има мислења и да се добиваат и даваат информации и идеи без попречување од страна на јавен орган и без оглед на државните граници. Овој член (чл. 10) нема да ги спречува државите да бараат лиценцирање за радио-телевизиски или кинематографски претпријатија.

2. Користењето на тие слободи, бидејќи со себе носи должности и одговорности, може да подлежи на такви формалности, услови, ограничувања или казни што се пропишани со Законот и се неопходни во едно демократско општество, во интерес на националната безбедност, територијалниот интегритет или јавната сигурност, заради спречување на нереди или криминал, за заштита на здравјето и моралот, за заштита на угледот или правата на другите, за спречување да се откријат информации добиени во доверба, или за одржување на авторитетот и непристрасноста на судството.”

А. Применливоста на член 10 (чл. 10)

33. Владата ја оспори применливоста на член 10 (чл. 10). Спореше дека огласите на Молителот во никој случај не претставуваат информација со комерцијална природа, туку биле едноставна реклама. Тој платил за нив со единствена цел да обезбеди повеќе клиенти. Рекламата како таква не потпаѓа под опсегот на слободата на изразувањето, една рекламата не служи на јавниот интерес туку на приватни интереси на засегнатите поединци. Примената на гаранциите на член 10 (чл. 10) врз рекламата би довело до изменување на опфатот на тој член (чл.1 10).

34. Според Молителот, информациите дадени во неговите огласи секако биле наменети за општата јавност, со претпоставка дека успеале да привлечат прилив на клиенти, тоа би било во резултат на тоа што јавноста нашла дека тие се корисни и неопходни. Понатаму рекламата била општ поим што се состои од неколку категории според политичката или комерцијалната содржина на информациите или идеите што се во прашање. Понатаму, заштитата на човековите права не мора неопходно да го унапредува јавниот интерес, таа може да служи и на приватни интереси.

35. Судот прво би посочил дека член 10 (чл. 10) ја гарантира слободата на изразувањето за „секого“. Ниту една дистинкција не се врши според тоа дали видот на целта што се сака да се постигне е профитот или не (види, *mutatis mutandis*, Аутроник АГ против Швајцарија, пресуда од 22-ри мај 1990 год., серија А бр. 178, стр.23 , т. 47) а разликата во третманот во оваа сфера мора да потпадне под член 14 (чл. 14).

Во својата пресуда во случајот Бартолд против Германија од 25-ти март 1985 год. (серија А бр. 90, стр. 20-21, т. 42) Судот го остави отворено прашањето дали комерцијалното рекламирање како такво

потпаѓа под опфатот на гаранциите од член 10 (чл. 10), но неговото подоцнежено прецедентно право предвидува упатство по ова прашање. Член 10 (чл. 10) не важи само за извесни видови информации или идеи, или форми на изразување (види ја Пресудата во случајот Верлак ГмбХ и Клаус Берман против Германија од 20-ти ноември 1989 година, серија А бр. 165, стр. 17, т. 26), особено на оние со политичка природа, тој исто така го опфаќа уметничкото изразување (види ја пресудата Милер и други против Швајцарија од 24-ти мај 1988 год., серија А бр. 133, стр. 19, т. 27), информациите со комерцијална природа (види Верлак ГмбХ и Клаус Берман против Германија од 20-ти ноември 1989 год. наведена погоре, *ibid.*) - како што Комисијата со право посочи, па дури и лесната музика и рекламите што се емитуваат преку кабелска програма (види ја пресудата Гропера Радио АГ и други против Швајцарија од 28-ми март 1990 год. Серија А бр. 173, стр. 22, т. 54-55).

36. Во овој случај спорните огласи едноставно го давале името на Молителот, професијата, адресата и телефонскиот број. Тие биле јасно објавени со цел на реклама, но тие давале на лицата кои барале правна помош информации што имале определена употреба и кои веројатно би го олесниле нивниот пристап до правосудството.

37. Член 10 (чл. 10) е поради тоа применлив.

Б. Согласно член 10 (чл. 10)

1. Дали имало попречување од страна на „јавен орган“

38. Владата поднесе дека кога би постоело попречување, тоа не би произлегло од „јавен орган“ во рамките на значењето на член 10 став 1 (чл. 10-1). Писменото предупредување од страна на Советот на Адвокатската Комора на Барселона (види став 10 погоре) би можело да се смета како интерна санкција наметната врз г. Касадо Кока од страна на неговите колеги. Државата Шпанија едноставно го ратификувала,

во форма на кралска уредба, Статутот составен од страна на самите членови на Адвокатската Комора, согласно член 31 со кој се забранува реклама на професијата (види точка 22 погоре).

39. Како и Молителот и Комисијата, Судот сепак забележува дека член 1 од Законот за професионалните здруженија од 1974 год. наведува дека тие се ентитети на јавното право (види точка 20 погоре). Во случајот на адвокатските комори тој Статут понатаму е ... со нивната цел да служат на јавниот интерес преку давање бесплатна, соодветна правна помош во комбинација со јавен надзор на практикувањето на професијата и на повинувањето на професионалната етика (види ја во случајот на Адвокатската Комора, пресудата Ван дер Муселе против Белгија од 23-ти ноември 1983 година, серија А 70, стр. 15, т. 29 на крајот, и пресудата Х. Против Белгија од 30-ти ноември 1977 год., серија А бр. 127-Б, стр. 27-28, т. 24-29, исто така, *mutatis mutandis*, во случајот на лекарското здружение, види ја пресудата Ле Конт, Ван Лувен и Де Мејере од 23-ти јуни 1981 год., серија А, бр. 43, стр. 26-27, т. 64). Понатаму нападната Одлука беше усвоена согласно одредбите важечки за членовите на Адвокатската Комора на Барселона и жалбата против истата е на надлежните судови. (Види точка 22 погоре). Тие судови и Уставниот суд, кои се сите државни институции, ја подржале казната (види точки 12, 13 и 15 погоре). Штом е така, разумно е да се смета дека постоело попречување од страна на „Јавен орган“ на слободата да шири информации на г. Касадо Кока.

2. Дали попречувањето било оправдано

40. Едно такво попречување е спротивно на член 10 (чл. 10) освен ако е тоа „пропишано со Закон“, и имало цел која била легитимна согласно член 10 став 2 (чл. 10-2) и било „неопходно во едно демократско општество“ поради горе наведената цел (особено види ја

пресудата Торгеир Торгеирсон против Исланд од 25-ти јуни 1992 год, серија А бр. 239, стр. 25, т. 56).

(а.) „Пропишано со Закон”

41. Молителот спореше дека обжалената казна немала валиден законски основ. Законот од 1974 година, станал ништовен и неважечки после стапувањето на Уставот на сила од 1978 год. согласно кај сите поранешни одредби што му се спротивни се отповикани (види точка 19 погоре). Бидејќи Статутот на Адвокатската Комора на Шпанија бил усвоен согласно тој Закон, истиот бил погоден на ист начин.

42. Заедничко стојалиште на Владата и Комисијата било дека дисциплинската мерка била заснована врз забранета за реклама наметната на членовите на Адвокатската Комора со член 31 од Статутот на Адвокатската Комора на Шпанија и со Статутот на Адвокатската Комора на Барселона и одлуките на нејзиниот Совет (види ги точките 22, 24 и 25 погоре).

43. На националните органи, особено на судовите е да го толкуваат и применуваат домашното право (види ја помеѓу другото горе цитираната пресуда Торгеир Торгеирсон против Исланд, серија А бр. 239, стр.25, т. 58). Во овој случај, при одбивањето на основот на жалбата што се заснова врз нарушувањето на приказот дека само со Статут може да се дефинираат прекршоците и да се пропишуваат казни, Врховниот суд како свое овластување го земал прецедентното право на Уставниот суд во однос на предметот (види ги точките 13 и 18 погоре). Во светлината на диспозитивот на одредбите што се во прашање (види ја, *mutatis mutandis*, Пресудата Кастелс против Шпанија од 23-ти април 1992 год. серија А бр. 236, стр.21 , т. 37) и состојбата на своето сопствено прецедентно право во тоа време, Судот наоѓа дека тоа толкување е разумно, па како и толкувањето на Уставниот суд на член 20 од Уставот со својата одлука од 17 април 1989 година (види ги

точките 15 и 16 погоре). Накратко, попречувањето било „пропишано со Закон”.

(б) Легитимна цел

44. Владата и Комисијата сметале дека во целост главната цел на забраната за професионално рекламирање на членовите на Адвокатската Комора била „заштита на правата на другите”, особено на правата на јавноста и другите членови на Адвокатската Комора. Владата исто така посочила дека рекламирањето секогаш се сметало дека е некомпатибилно со достоинството на професијата, должната почит за колегите членови на Адвокатската Комора и интересите на јавноста.

45. Според гледиштето на Молителот, мислењето на Комисијата можело да се одржи во случај кога рекламирањето било со потреба на споредба или невистинито, но не кога еден оглас едноставно дава информации за канцеларија. Спорната забрана овозможила да се направи трајна дискриминација на членовите на Адвокатската Комора од независните канцеларии и оние што се бават со професијата како вработени, јавни службеници или универзитетски професори. За првите, рекламата е единствено можно средство да се дојде до потенцијални клиенти, додека функциите што ги држат вторите им даваат поголем простор да се сторат себеси познати. Понатаму, забраната не важела за големите правни консултантски фирми активни на меѓународно ниво, ниту за осигурителните друштва што исто така нудат правна помош. Далеку од тоа да биде мерка за заштита на независните канцеларии, забраната била еден начин за заштита на интересите на извесни привилегирани членови на професијата.

46. Судот немаше никаква причина да се сомнева дека обжалените правила на Адвокатската Комора биле составени за да ги заштитат интересите на јавноста обезбедувајќи почит на Адвокатската Комора.

Во врска со посебната природа на професијата што ја вршат членовите на Адвокатската Комора мора да се земе предвид дека во своето својство на службеници на Судот, тие имаат ексклузивно право да бидат сослушани и да имаат имунитет во однос на судска постапка во поглед на нивната усна презентација на случаи пред Судот, но нивното однесување мора да биде дискретно, чесно и достоинствено. Ограничувањата во однос на рекламата традиционално се оправдувале со упатување кон овие посебни карактеристики. Во случајот на одлуката што е во прашање не постои ништо што покажува дека намерата на Советот на Адвокатската Комора во тоа време не соодветствувала на познатата цел на законодавството. Понатаму, факторите на кои алудирал г. Касудо Кока се однесуваат примарно на начинот на кој законодавството што е во прашање било применувано и поради тоа се релевантни за проценката дали постои потреба од дисциплинска мерка.

(в) „Неопходно за едно демократско општество”

47. Молителот спореше дека обжалената казна не била „неопходна за едно демократско општество“, бидејќи претставувала непропорционално попречување на неговото право да дава комерцијални информации, право кое на членовите на Адвокатската Комора, како и на другите граѓани, било гарантирано согласно член 10 (чл. 10). Тој додаде дека таквото ограничување било дозволиво само ако ја рефлектира слободната и демократски прифатената волја да користи самоограничување, што тука не било случај.

48. Владата сметаше дека спорните правила на Адвокатската Комора на Шпанија ги поседувале тие карактеристики. Тие го одразувале концептот дека самите членови на Адвокатската Комора го имале тоа како службеници на Судот, што го исклучувало практикувањето на професијата само врз чисто комерцијална основа.

Понатаму во 1982 година, тие соодветствувале на вообичаената општа практика на Европските адвокатски комори, дури иако оттогаш бил забележан еден степен на релаксација на правилата за таа област.

Во секој случај казната наметната на г. Касадо Кока речиси била единствен знак со таа природа. Всушност таа го санкционирала повтореното рекламирање на г. Касадо Кока кој веќе добил предупредувања и притвор поради огласите што ги давал во делот за „разни реклами“ на неколку весници и циркуларите што ги испраќал на фирми (види ги точките 7 и 8 погоре). Бидејќи е тоа така и што се однесува до комерцијалниот говор, Владата побара значителна маргина на проценка за релевантните органи.

49. Според гледиштето на Комисијата, забранувањето на практично сета реклама за членовите на Адвокатската Комора се покажала како претерана и едвај компатибилна со правото на слобода на изразувањето, кое ја вклучува слободата на давање информации и правото на примање на истите. Огласот на Молителот давал податоци што се целосно неутрални (неговото име, занимање, деловна адреса и телефонски број) и не содржеле информации што биле неистинити или навредливи за колегите од Адвокатската Комора. Поради тоа тој имал право да ги дава тие информации, исто како што и неговите потенцијални клиенти имале право да ги примаат.

50. Според прецедентното право на Судот, Државите договорнички во Конвенцијата имаат извесна маргина за проценка при оценувањето на неопходноста од попречувањето, но таа маргина е предмет на европски надзор во однос и на релевантните правила и на одлуките што ги применувале (види ја, помеѓу другото, погоре цитираната Пресуда Верлаг ГмбХ и Клаус Берман, серија А бр. 165, стр. 20, т. 33). Таквата маргина за проценка е особено суштинска за комплексната и флукуирачка област на нелојалната конкуренција (*ibid.*). Исто важи и

за рекламата. Во овој случај, поради тоа задача на Судот е да е ограничена на уверувањето дали преземените мерки на национално ниво се оправдани во принцип и пропорционални (види ја, меѓу другото, погоре цитираната пресуда, *ibid.* и Бартолд, серија А бр. 90, стр.25, т. 55).

51. За граѓанинот, рекламата е средство за откривање на карактеристиките на услугите и стоката што им се нуди. Сепак, тоа понекогаш може да биде ограничено, особено да се спречи нелојалната конкуренција и неvistинито или погрешно насочено рекламирање. Во извесен контекст, дури и објавувањето на објективно вистинити реклами, може да биде ограничено со цел да се обезбеди почит за правата на другите или поради особени околности на некои деловни активности и професии. Секое такво ограничување мора, сепак, да биде тесно ... од страна на Судот, кој мора да ги одмери барањата на тие посебни карактеристики наспроти рекламата што е во прашање. За таа цел, Судот мора да ја гледа оспорената казна во светлината на случајот како целина (види ја, *mutatis mutandis*, претходно цитираната Пресуда Верлаг ГмбХ и Клаус Берман, серија А бр. 165, стр. 20 , т. 34).

52. Во овој случај, г. Касадо Кока добил писмено предупредување од Адвокатската Комора на Барселона на 6-ти април 1983 год. за прекршување на забраната за професионално рекламирање (види ст. 10 и 22 погоре). Потврдувајќи ја казната, Советот на Националната Адвокатска Комора сметаше, со обзир на нивната природа, дека соопштенијата што се во прашање ги преминале ограничувањата дозволени со релевантните правила на Адвокатската Комора на Барселона, а Регионалниот суд во Барселона го даде истиот основ за пресудата (види ги точките 11, 12,24 и 25 погоре). Судот забележува дека тие правила дозволиле рекламирање во некои случаи, имено кога се отвора една канцеларија или кога има промени во нејзиниот

персонал, адреса или телефонски број, и под извесни услови (види точка 25 погоре). Поради тоа забраната не е апсолутна.

53. Молителот и Комисијата спореа дека комерцијалните потфати како што се осигурителните друштва не подлежат на ограничувања во рекламата на нивните правни консултантски услуги.

54. Според мислењето на Судот, тие сепак не може да се споредат со членовите на Адвокатската Комора од самостојните канцеларии, чиј посебен статус им дава централна положба во правораздавањето како посредници меѓу јавноста и судовите. Таквата положба ги објаснува вообичаените ограничувања на однесувањето на членовите на Адвокатската Комора исто така надгледувањето и надзорните овластувања дадени на Советите на Адвокатската Комора.

Како и да е, правилата што ја уредуваат професијата, особено во сферата на рекламата, варираат од една земја до друга согласно културната традиција. Понатаму, во повеќето Држави договорнички во Конвенцијата, вклучително Шпанија, веќе извесно време постои тенденција да се релаксираат правилата како резултат на измените во нивните односни општества, а особено во растечката улога на медиумите во нив. Владата цитираше примери од Законот за адвокатската етика на Европската заедница (Стразбур, 28ми октомври 1988 год.) и заклучоците на Конференцијата на Европските адвокатски комори (Краков, 24-ти мај 1991 год.), Додека го поддржуваат принципот на забрана на рекламирањето, тие документи ги овластуваат членовите на Адвокатската Комора да ги изразуваат своите погледи во медиумите, да се сторат себеси познати и да учествуваат во јавни дебати. Во согласност со овие упатства, новите правила за реформирање издадени од Советот на Адвокатските Комори на Каталонија (4-ти јули 1991 год.) дозволуваат објавување циркулари или статии, вклучувајќи го печатот (види ја точка 28

погоре). Неодамна, Владата започна да го проучува нацртот на новиот статут на Адвокатската Комора на Шпанија (види точка 23 погоре), што дозволува некоја поголема слобода во таа сфера.

55. Широк распон од прописи и различните степени на промена во Државите членки на Советот на Европа ја покажуваат комплексноста на ова прашање. Поради директниот и траен контакт со своите членови, органите на Адвокатската Комора и судовите во земјата се во подобра позиција од Меѓународниот суд да утврдат како, во дадено време може да се направи вистинска рамнотежа помеѓу различни интереси, имено барањето за правилно правораздавање, достоинството на професијата, правото на секого да добива информации за правна помош и давање на членовите на Адвокатската Комора можност да ги рекламираат своите канцеларии.

56. Во поглед на горното, Судот смета дека во материјалното време, 1982 – 1983 година, реакцијата на релевантните органи не можела да се смета за непропорционална во однос на целта кон која се стремело.

57. Како заклучок, не е сторен никакво прекршок на член 10 (чл. 10).

ПОРАДИ ТИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ

1. Едногласно смета дека член 10 (чл. 10) е применет во овој случај.
2. Со седум гласови наспроти два смета дека немало негово нарушување.

Составено на англиски и француски јазик и издадено на јавна расправа во Палатата на човековите права во Стразбур, 24-ти февруари 1994 година.

Ролв РИЗДАЛ

Претседател

Марк-Андре АЈЗЕН

Записничар

Во согласност со член 51 став 2 (чл. 51-2) од Конвенцијата и Правилото 53 став 2 (чл. 2 од Правилникот на Судот, во прилог кон оваа пресуда е мислењето на неслагање на г. Тор Вилхјалмсон и г-ѓа Палм.

Р.Р.

М.-А. Е.

ЗАЕДНИЧКО МИСЛЕЊЕ НА НЕСЛАГАЊЕ НА СУДИИТЕ ТОР ВИЛХЈАЛМСОН И ПАЛМ

Се согласуваме со мнозинството на Советот дека член 10 (чл. 10) од Конвенцијата е применлив во овој случај и дека постоело попречување, како што е пропишано со Законот и дека постоела легитимна цел.

Сепак, во поглед на неопходноста, се согласуваме со тоа што е речено во точките 54-65 од Извештајот на Комисијата. Според тоа сметаме дека постоела повреда на член 10 (чл. 10) од Конвенцијата.